

FORUM

Presa românească la 30 de ani de la Revoluție. O scurtă recriminare

Teodor Burnar¹
Jurnalist

Dacă ziariștii români ar cunoaște părerea despre ei a celor despre care scriu, tastaturile ar amuți în secunda următoare. Unde să mai găsești, însă, jurnaliști în România anului 2019? Avem ingineri deveniți *guru* ai presei românești, experți în tot și în toate - dintre care Cristian Tudor Popescu, acest vulcan de integritate scuipând râuri de bilă, e exponențial. „L-am plătit cu 300 de euro ca să vină să vorbească la evenimentul nostru, și l-a distrus“, mi-a mărturisit amărât, sub protecția anonimității, un avocat de top din București, care a comis cel mai vechi păcat din lume: Vanitatea de a-l angaja pe Aghiuță vorbitor. 300 de euro - cam mic tariful celui mai viteaz și mai drept dintre traci!

Avem, apoi, o lungă listă de emuli - de la logoditul cu controversa Radu Banciu la logodiții cu politica Rareș Bogdan și Carmen Avram (deveniți, în acest an, europarlamentari) sau Dan Marinescu (ajuns, din redactor-șef al tabloidizatului cotidian *Adevărul*, taman purtător de cuvânt al unei formațiuni politice auto-declarate vector moral al societății românești: PLUS). Întotdeauna, melanjul dintre jurnalism și politică mi s-a părut nu doar imoral, ci și găunos și grăitor pentru propensiunea spre compromis a societății românești. Declarativ, avem presă independentă. Tot declarativ, avem o cultură efervescentă - chit că e pe de-a-ntregul asistată public! Iarăși declarativ, avem totală libertate de exprimare, din instituțiile de învățământ până în *cubicles*-urile corporațiilor: în realitate, lucrurile n-ar putea fi mai departe de adevăr. Să nu dramatizăm: 30 de ani de post-comunism (aș evita, pe cât posibil, termenul de democrație; și Grecia lui Pericle era democrată, și menținea sclavagismul...) au produs, e cert, multe schimbări de *modus vivendi*, nu însă - îmi asum părerea - progrese fundamentale în ceea ce numim *modus operandi*-ul românilor. E de conceput că morții de la Revoluție s-ar răsuci în mormânt dacă ar vedea cum le-am trădat idealurile *pentru o mână de dolari* în plus (nici o aluzie la partidul domnului Cioloș, cu purtător de cuvânt om de presă...).

Să revenim însă la starea presei românești, în calitatea sa de „câine de pază al democrației“. E un fenomen despre care nu vorbesc din auzite: ultimii 13 ani m-au văzut bătând colbul țării în lung și în lat la vânătoare de subiecte, lucrând ades pe bani mărunți pentru moguli de presă miliardari și creând de la zero proiecte de substanță, care însă n-au rezistat presiunii *politice* și *ideologice*- căci, nu vă înșelați, politica e totul. Cunosc, așadar, foarte bine, atât filosofia (flatant și exagerat cuvânt...) patronului de *trust media*, cât și psihologia umilului jurnalist, ajuns *rara avis* prin redacțiile de presă. Cunosc și mentalitatea ciocoiului și a impostorului infiltrat în presa

¹ Jurnalist din 2006, între 2013-2016 a condus platforma juridică *Avocatura.com*. În 2019 a fost recompensat cu Premiul Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

românească, cât și bunul-simț al vechiului om de presă adus în pragul demisiei de un sistem care are nevoie de executanți docili și de sclavi, nu de oameni integri, care să se poată opune ordinului venit „de sus“ atunci când deontologia și conștiința le-o dictează.

Discutând odată cu Grigore Leșe, rapsodul nostru mi-a făcut o mărturisire care, la cald, poate părea exagerată: nu mai avem țărani, nu mai există țărani în România. Citind însă cronicile, îți dai repede seama că ceea ce numim azi țărani nu prea mai au nici o legătură cu antecesorii lor de acum 100 de ani. Paralela cu jurnalismul „ține“ foarte bine: îndrăznesc să spun că nu mai avem jurnaliști. 30 de ani de erodare constantă a presei românești, adesea programatică, au dus la o situație care, îmi pare, e fără de ieșire.

Mă veți întreba, așadar, ce avem? Peisajul presei e, mai ales în an electoral, aparent înfloritor. Televiziuni, radiouri, site-uri: toate produc mesaje, *content*, la foc automat. Avem Gurani și *guriști*: contestatari omniscienți prin definiție, care destructurează fără a pune nimic în loc. Demolatori se găsesc pe toate drumurile, formatorii (cei adevărați, nu cei de mucava) s-au autoexilat în diaspora sau în alte profesii, unde nu trebuie să-și vândă sufletul pentru un salariu.

Avem, de asemenea, absolvenți de facultate cu diplomă de la Jurnalism, certați cu Limba Română și cu Istoria României. Nu demult, o astfel de absolventă mă întreba care-i semnificația „cățelului“ pe care îl ținea în brațe personajul din fața Muzeului de Istorie a României. Nici gând să-i treacă prin cap că e vorba de Traian cu lupul dacic - oricât de burlesc va fi fost grupul statuar! Astfel de analfabeți funcțional, formați deopotrivă de sistemul de învățământ de stat și privat, de infamele „fabrici de diplome“, sunt pe toate drumurile. Nu vă faceți nici o iluzie, ei sunt pseudo-jurnaliștii viitorului: oamenii care scriu ceea ce li se „dictează“ (double entendre-ul e intenționat), care muncesc fără să gândească, instrumente excelente pentru o putere care vrea să se autoperpetueze, indiferent de culoarea ei politică.

Un alt prosper jurist, cu care discutăm în urmă cu câțiva ani, îmi mărturisea că le dorește jurnaliștilor români „să fie remunerați în așa fel încât să nu mai depindă de nimeni“. Generoase vorbe, dar cam atât! Pentru că realitatea-i cu totul alta: jurnaliștii români plătiți cu peste 1000 de euro (pragul traiului decent) pot fi numărați pe degete, iar majoritatea dintre ei se găsesc în București, la televiziuni aservite politic, ceea ce aruncă umbra și asupra lor! În rest, jurnalistul român, sau ceea ce a mai rămas din el, își poartă „mizeria lui Eminescu“ ca haină de zi. Or, cenzura cea mai dură, așa cum declamă un prieten regizor, e cenzura financiară. Cum poate, oare, un om care se luptă cu îndârjire pentru supraviețuire să mai fie creativ, să aibă autonomie, să aibă puterea de a spune un NU hotărât imixtiunilor politicului sau tentativelor de corupere? Băgat în corzi de cei care-i plătesc „pâinea cea de toate zilele“, omul român de presă e obligat de mersul vieții să intre într-o dinamică a aservirii: el e pion, și prea puțin nebun.

Mă veți întreba, din nou, cum se explică atunci izbucnirile noastre de presă investigativă, un Tolontan sau un RISE Project (care lovește în unii și îi ignoră sublim pe alții). Nu-s fanul *tolontanismului* în presă: e ceva putred în Danemarca atunci când redactorul-șef al principalului cotidian sportiv al unei țări ajunge, parcă printr-o epifanie, obstinat reporter de investigație ce „dărâmă“, ca Greuceanu, guverne, fiind apoi „transplantat“ la principalul tabloid de pe piață. Aproape un deceniu jumătate de presă mi-a ascuțit foarte mult simțul critic, iar scepticismul, vorba lui Napoleon, e o virtute deopotrivă în istorie și în viață.

Cum IUSTITIA e o publicație destinată, în primul rând, juriștilor, mă veți întreba, totuși, la ce bun discursul meu despre falimentul presei românești. Nimic mai simplu să vă răspund: e ca și cum am interoga de ce avem nevoie de justiție independentă, de sănătate, de învățământ, de cultură.

Juriștii, ca și alte categorii profesionale, trebuie să înțeleagă că izolaționismul e suicidal și, acolo unde situația le-o permite, să sprijine actul de presă independent. Fără acesta, voi înșivă veți rămâne tributarii unui sistem stricat, în care iluzia bunăstării de moment va fi uzurpată de *vecinicia servilismului*.